

Протокол № 1/2025
засідання Координаційної ради з питань утвердження української
національної та громадянської ідентичності
при Чернігівській обласній державній адміністрації

12.03.2025

м. Чернігів

Присутні: члени Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Чернігівській облдержадміністрації (список додається).

Порядок денний:

1. Про план роботи Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при обласній державній адміністрації на 2025 рік.

Доповідач: ШЕМЕЦЬ Андрій Миколайович – директор Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації

2. Про досвід оформлення кімнат пам'яті на честь загиблих Захисників та Захисниць України в навчальних закладах області.

Доповідач: БУТКО Сергій Володимирович – регіональний представник Українського інституту національної пам'яті/ головний спеціаліст Другого міжрегіонального територіального відділу Управління забезпечення реалізації політики національної пам'яті в регіонах та підвідомчих установ

3. Про діяльність у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в Новгород-Сіверському районі.

Доповідач: КЕДУН Павло Леонідович – заступник голови Новгород-Сіверської районної державної адміністрації

4. Про діяльність у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в Прилуцькому районі.

Доповідач: КІСЛЕНКО Олеся Олександрівна – заступник голови Прилуцької районної державної адміністрації

5. Про актуальні питання діяльності Чернігівської обласної організації Товариства сприяння обороні України у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Доповідач: КЛИЩЕНКО Катерина Сергіївна – голова Чернігівської обласної організації Товариство сприяння обороні України

ВИСТУПИВ: ВАЩЕНКО Іван Олександрович, заступник голови Чернігівської обласної державної адміністрації, голова Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Чернігівській облдержадміністрації, який привітав присутніх на черговому

засіданні Координаційної ради, оголосив порядок денний та побажав плідної роботи.

1. Про план роботи Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при обласній державній адміністрації на 2025 рік

СЛУХАЛИ: ШЕМЦЯ Андрія Миколайовича – директора Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації, який подякував членам Координаційної ради за подані пропозиції, повідомив, що у цьому році до плану роботи внесені виступи представників районних державних адміністрацій та громадських організацій для висвітлення їх діяльності у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Анонсував виїзне засідання Координаційної ради на базі Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній» у III кварталі.

Нагадав, що при виникненні нагальних питань протягом року, члени Координаційної ради мають можливість подати свої пропозиції для включення цих питань до порядку денного чергового засідання.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

2. Про досвід оформлення кімнат пам'яті на честь загиблих Захисників та Захисниць України в навчальних закладах області

СЛУХАЛИ: БУТКА Сергія Володимировича – регіонального представника Українського інституту національної пам'яті, який продемонстрував презентацію з фотоприкладми оформлення кімнат пам'яті на честь загиблих Захисників та Захисниць України в різних навчальних закладах області.

Наголосив на тому, що важливо не лише розмішувати портрети загиблих воїнів, а і додавати біографічну довідку, особисті речі, артефакти, нагородні знаки, світлини і спогади про людину, щоб зробити пам'ять більш живою і матеріальною.

Цікавий досвід музею «Історія воєн» Прилуцького професійного ліцею, де було використано цифровий формат – у відповідно оформленому місці встановлено великий екран, на якому транслюється презентація з фото та інформацією про загиблих Героїв.

Доповідач підсумував свій виступ такими тезами: заклади освіти вже мають певний досвід з оформлення куточків пам'яті на честь загиблих Захисників та Захисниць України, який можна брати за приклад; війна триває, і тому ці куточки можуть ще доповнюватися і видозмінюватися; варто вже зараз збирати дані, речі, світлини, спогади про загиблих воїнів, спілкуватися з родичами, щоб максимально зберегти пам'ять про них; за можливості варто знаходити копії документів із представленням до державних нагород, де описуються подвиги загиблих Героїв, карти та інші матеріали, що показують, де і коли вони воювали.

У ході обговорення питання:

ВИСТУПИВ: *Ващенко Іван Олександрович*, голова Координаційної ради, який зазначив, що було б доцільно, взявши за основу досвід тих закладів, з якими сьогодні ми ознайомилися, виділити найкращі практики, з оформленням додатків для візуалізації, щоб інші могли брати це за приклад.

Крамаренко Сергій Миколайович, в.о. голови Чернігівської районної державної адміністрації, **ДОДАВ**, що наразі присутнє велике різноманіття варіантів оформлення меморіальних місць для вшанування загиблих військових, але варто все-таки сформувані методичні рекомендації від Координаційної ради школам, органам місцевого самоврядування з 2-3 варіантами оформлення куточків пам'яті з акцентами на тому, яка саме інформація там має бути.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до відома.
2. Рекомендувати регіональному представнику Українського інституту національної пам'яті спільно з Управлінням освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації підготувати методичні рекомендації щодо оформлення кімнат пам'яті на честь загиблих Захисників та Захисниць України в навчальних закладах області для розгляду на засіданні Координаційної ради.

3. Про діяльність у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в Новгород-Сіверському районі

СЛУХАЛИ: КЕДУНА Павла Леонідовича – заступника голови Новгород-Сіверської районної державної адміністрації, який зазначив, що у зв'язку з розташуванням двох територіальних громад — Новгород-Сіверської та Семенівської — безпосередньо на кордоні з російською федерацією, у цих громадах проведення діяльності у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності значно ускладнене.

За результатами моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності в Новгород-Сіверському районі роботу в цьому напрямку здійснюють 60 закладів освіти, 34 заклади культури, 4 громадські організації.

Основними напрямками реалізації державної політики у зазначеній сфері в районі є: реалізація місцевих програм з національно-патріотичного виховання, проведення відповідних заходів у закладах загальної середньої освіти, публічних бібліотеках, закладах культури, участь у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»), змаганнях «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги», забезпечення роботи гуртків, клубів, молодіжних просторів, діяльність яких спрямована на національно-патріотичне виховання та підтримку молоді, залучення ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги

перед Батьківщиною, учасників Революції Гідності до процесів утвердження української національної та громадянської ідентичності.

З метою увічнення пам'яті загиблих воїнів-земляків у російсько-українській війні у територіальних громадах відкриті Алеї Героїв, Алеї Пам'яті.

Також створені координаційні ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при районній державній адміністрації, при Новгород-Сіверській міській, Коропській і Понорницькій селищних територіальних громадах.

Не зважаючи на складну безпекову ситуацію, робота в сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності ведеться і за можливості буде активізовуватися.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

4. Про діяльність у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності у Прилуцькому районі

СЛУХАЛИ: КІСЛЕНКО Олесю Олександрівну – заступника голови Прилуцької районної державної адміністрації, яка розповіла, що робота в районі в цьому напрямку здійснюється шляхом організації та участі у тематичних заходах із національно- та військово-патріотичного виховання із залученням ветеранів/ветеранок війни, всеукраїнських конкурсах, акціях, вікторинах національного спрямування, відзначенні державних свят і пам'ятних дат.

Продемонструвала слайди зі світлинами із заходів, присвячених Міжнародному дню рідної мови, Дню Героїв Небесної Сотні, Дню Гідності та Свободи, Дню Єднання, Дню Соборності України та ін.

Також приділяється увага захисникам та захисницям. Для них збираються посилки, приділяється увага членам сімей загиблих військових. За 2024 рік для них було зібрано та надіслано більше 200 посилок.

Щорічно проводяться новорічні та різдвяні свята для дітей загиблих військових. Для членів сімей загиблих здійснюється психологічна підтримка.

У громадах постійно проводяться заходи з патріотичного та морально-етичного виховання: військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»), «Козачата-соколята» для учнівської молоді, змагання «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги», в яких беруть участь 2880 хлопців та дівчат із 449 команд.

У приміщенні районної державної адміністрації відкрито Куточок меморіальної слави «Нескорена Прилуччина», такі меморіали встановлені також у Варвинській, Ічнянській, Прилуцькій територіальних громадах.

За інформацією доповідачки, створені координаційні ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при районній державній адміністрації та у 5 територіальних громадах.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

5. Про актуальні питання діяльності Чернігівської обласної організації Товариства сприяння обороні України у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

СЛУХАЛИ: КЛІЩЕНКО Катерину Сергіївну – голову Чернігівської обласної організації Товариство сприяння обороні України, яка поінформувала, що основними напрямками діяльності організації є національно-патріотичне виховання, розвиток технічних і прикладних (не олімпійських) видів спорту та освітня діяльність. До складу Чернігівської обласної оборонної організації сьогодні входять вісімнадцять осередків: п'ять автомобільних шкіл, 11 районних спортивно-технічних клубів, Обласний спортивно-технічний клуб, підприємство «Обласний стрілецько-спортивний клуб», авіаційно-спортивний клуб.

Під час активних бойових дій на території області та окупації кожна з організацій ТСО України області, в силу своїх можливостей, надавала допомогу цивільному населенню, військовослужбовцям Збройних Сил України: в приміщеннях Бахмацької автомобільної школи активісти ГО «МИРНА» збирали, формували та роздавали гуманітарну допомогу соціально незахищеним верствам населення, воїнам територіальної оборони та ЗСУ; Куликівський районний спортивно-технічний клуб ТСО України став одним із острівців прихистку біженців з Чернігова та його околиць; з 24 лютого по 4 квітня будівлю та всю територію Чернігівської автошколи використовував 105-й прикордонний загін імені князя Володимира Великого; військовослужбовці територіальної оборони, ЗСУ, правоохоронці навіть тоді, коли були чутні вибухи, мали можливість перевірити та пристріляти свою зброю в обласному стрілецько-спортивному клубі ТСО України; Козелецький районний спортивно-технічний клуб організував збір теплих речей для військовослужбовців на блокпостах; Сосницький РСТК ТСО України допоміг у зборі коштів на автомобіль для військових, які захищали країну на Бахмутському напрямку, та інше.

Організація постійно допомагає військовим: ремонт та пристрілювання зброї, навчання з тактичної медицини, тимчасове зберігання та ремонт техніки, безкоштовна оренда приміщень, забезпечення змагань, матеріальна допомога.

Під час проведення II (обласного етапу) військово-патріотичної гри «Сокіл» (Джура) саме Чернігівська обласна організація Товариства сприяння обороні України брала на себе повне забезпечення конкурсу «Стрільба»: надавала зброю, мішені, кулі, забезпечувала суддівство, нагородження переможців. Чернігівський обласний спортивно-стрілецький клуб ТСО України є єдиною базою для розвитку стрілецького спорту в Чернігівській області, який має сертифіковані галереї для проведення Чемпіонатів і Кубків з кульової стрільби. Працює гурток радіоспорту, його учасники займають призові місця на змаганнях. За підтримки Обласної організації ТСО України, на її базі, з учнівською молоддю проводяться зустрічі з військовослужбовцями, які боронять нашу країну, щодо важливості національної гідності, прав і свобод українців. В Прилуцькій автомобільній школі ТСО України продовжує функціонувати музей боротьби Українського народу з російською агресією (створений у 2015 році).

Працівники Чернігівської обласної організації Товариства сприяння обороні України незважаючи на небезпеку для діяльності під час війни, особливо для прикордонних організацій, сповна віддаються своїй справі, відкриті для співпраці на благо країни. Існуюча навчально-матеріальна база повністю може бути використана для проведення патріотичних заходів, відповідає вимогам навчально-виробничого процесу та дозволяє, в разі надходження замовлень, проводити підготовку спеціалістів для ЗС України, проводити професійну підготовку кадрів по спеціальності «Водій транспортних засобів» по соціальних програмах реабілітації та працевлаштуванню.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

ВИСТУПИВ: ВАЩЕНКО Іван Олександрович, голова Координаційної ради, який подякував доповідачам і всім присутнім та повідомив, що планується встановлення меморіалу для вшанування всіх загиблих воїнів біля Катерининської церкви на місці пам'ятника «Борцям за волю». Ця ідея обговорена, узгоджена з представниками громадської організації, яка опікується сім'ями загиблих військових, з Чернігівською міською радою, і була досягнута згода в цьому питанні.

За результатами розгляду та обговорення питань порядку денного засідання Координаційна рада вирішила:

1. Взяти до відома надану доповідачами інформацію.
2. Рекомендувати регіональному представнику Українського інституту національної пам'яті спільно з Управлінням освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації підготувати методичні рекомендації щодо оформлення кімнат пам'яті на честь загиблих захисників та захисниць України в навчальних закладах області для розгляду на засіданні Координаційної ради.

Голова Координаційної ради

I. Вашенко

Секретар Координаційної ради

Т.Таланцева